

Sprawozdanie z panelu eksperckiego projektu: Odpady nieorganiczne przemysłu chemicznego – foresight technologiczny

Data spotkania: 28.09.2010
Sporządziła: Renata Osiecka

miejsce: Instytut Ochrony Środowiska

Cel panelu: poznanie opinii ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, ekonomistów oraz socjologów na temat środowiskowych i społecznych aspektów gospodarki odpadami nieorganicznymi przemysłu chemicznego.

Jako cel operacyjny panelu przyjęto określenie zakresu problemów środowiskowych i społecznych, które staną się przedmiotem badań ankietowych (w I i II rundzie badań ankiet Delphi).

Uczestnicy: według listy obecności (załącznik).

W spotkaniu udział wzięli eksperci w dziedzinie komunikacji społecznej oraz ochrony środowiska, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych (Instytut na Rzecz Ekorozwoju, Pierwsza Warszawska Agenda21, Fundacja Homo et Planta, Śląski Związek Gmin i Powiatów) oraz pracownicy naukowcy Uniwersytetu Śląskiego i Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Porządek spotkania:

- 11.00 – 11.15 – Powitanie uczestników
- 11.15 – 11.30 – Efekty i szkody środowiskowe w gospodarce odpadami nieorganicznymi pochodzącymi z przemysłu chemicznego – Krzysztof Czarnomski
- 11.30 – 11.45 – Dyskusja
- 11.45 – 12.00 – Obecne i przewidywane technologie stosowane w przemyśle chemii nieorganicznej – Barbara Cichy
- 12.00 – 12.15 – Dyskusja
- 12.15 – 12.30 – Społeczne aspekty w gospodarce odpadami nieorganicznymi pochodzącymi z przemysłu chemicznego – Magdalena Głogowska
- 12.30 – 12.45 – Dyskusja
- 12.45 – 13.00 – Propozycje pytań do ankiety Delphi – Magdalena Głogowska, Renata Osiecka
- 13.00 – 13.30 – Przerwa obiadowa
- 13.30 – 14.00 – Dyskusja podsumowująca panel

Po powitaniu gości przez panią dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska Barbarę Gworek, Krzysztof Czarnomski (IOŚ) przedstawił zadania wynikające ze strategii postępowania z odpadami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Utrzymanie standardów jakości środowiska w działalności przemysłu chemii nieorganicznej jest najtrudniejsze przy wykorzystywaniu surowców mineralnych, z których tylko część składników jest wykorzystywana w procesie technologicznym, a pozostałość jest nieużyteczna – stanowi odpady. Jako przykład wskazał przemysł sodowy i produkcję kwasu fosforowego. W tym drugim przypadku zwrócił uwagę na możliwości wykorzystania fosfogipsów – jako rozwiązania umożliwiającego eliminację odpadów. Prelegent w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na konieczność harmonizacji wymagań procesowych – w aspekcie uwolnień do środowiska zanieczyszczeń – z możliwościami środowiska w określonych warunkach lokalnych.

W dyskusji zabrała głos Barbara Walawska (IChN). Zwróciła uwagę na fakt, iż prawo unijne podaje normy czystości wapna i firmy są zobowiązane się do nich stosować. Następnie Pani Walawska poruszyła kwestię braku systemu dopłat do nawozów wapniowych, którego funkcjonowanie przyczyniało się do rozwiązania problemu z zagospodarowaniem głównego odpadu, czyli wapna posodowego. Kolejno omówiony został temat braku analiz porównawczych na temat stosowania do odładzania dróg chlorku wapnia, który według jej oceny jest mniej agresywny dla roślin, zamiast dotychczas stosowanego chlorku sodu. W pewien sposób rozwiązało by to problemy z częścią odpadów powstających podczas produkcji sody. Poparła tą ideę również dr Cichy z IChN, która zwróciła uwagę, że temat ten powinien być brany pod uwagę w ramach projektu. W dyskusja poruszono także problematykę wykorzystania fosfogipsów i technologii ich oczyszczania.

Następnie w dyskusji zabrał głos Jerzy Majchrzak (Polska Izba Przemysłu Chemicznego), który omówił sytuację polskich zakładów sodowych i fosforowych. Z jego wypowiedzi wynikało, że problem odpadów nieorganicznych jest bardzo dobrze znany i zakłady w sposób poprawny nimi gospodarują. Pan Majchrzak podkreślił, że większym problemem mogą być mniej znane i nie scharakteryzowane odpady, które są w stosunkowo niewielkich ilościach, ale bardzo szkodliwe dla środowiska.

Kolejną prelegentką była dr Barbara Cichy (IChN) której wystąpienie dotyczyło obecnych i przyszłych technologii stosowanych w przemyśle nieorganicznym. Jednym z wniosków z tej prezentacji był brak przewidywanych znaczących zmian technologicznych. Dr Cichy przedstawiła prognozy dotyczące bazowych chemikaliów nieorganicznych, omówiła rozkład według województw lokalizacji odpadów nieorganicznych w Polsce, zwróciła uwagę na problem braku spójności podczas raportowania dotyczącego odpadów oraz przedstawiła wykaz odpadów nieorganicznych pochodzących z przemysłu chemicznego, powstających w znacznych ilościach.

Następna prezentacja, przedstawiona przez Magdalenę Głogowską (IOŚ) dotyczyła społecznych aspektów gospodarowania odpadami przemysłowymi. Pani Głogowska przedstawiła podstawowe założenia Polityki Ekologicznej Państwa w Latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 dotyczące udziału społeczeństwa w ochronie środowiska, w dalszej kolejności omówiła społeczne aspekty gospodarki odpadami chemii nieorganicznej oraz konflikty społeczne na tle ekologicznym. W prezentacji przedstawiona została dobra praktyka w dziedzinie rozwiązywania konfliktów społecznych związanych z gospodarką odpadami na przykładzie budowy spalarni odpadów w Szczecinie. Na koniec została przedstawiona propozycja zagadnień społecznych stanowiących wyzwania w kontekście dalszego rozwoju przemysłu chemii nieorganicznej.

Po tym wystąpieniu, na prośbę pani Głogowskiej zabrała głos pani Jolanta Pawlak ze Stowarzyszenia Pierwsza Warszawska Agenda 21, która przedstawiła problematykę związaną z planowaniem przestrzennym, które jest jednym z kluczowych narzędzi gospodarki zasobami środowiska.

W wyniku dyskusji przyjęto, że przedmiotem badań ankietowych będą następujące zagadnienia środowiskowe i społeczne:

A. Zagadnienia środowiskowe:

1. Następstwa zastąpienia dyrektywy IPPC nową dyrektywą w sprawie emisji przemysłowych
2. Ocena oddziaływania technologii na środowisko
3. Skutki wprowadzenia nowej ustawy odpadowej

4. Skutki przemieszczania zanieczyszczeń pomiędzy komponentami środowiska

B. Zagadnienia społeczne:

1. Akceptacja uciążliwości przemysłu,
2. Społeczne i ekonomiczne skutki zamknięcia niektórych zakładów chemicznych,
Ograniczenie popytu na dobra wytwarzane z zastosowaniem produktów przemysłu chemii nieorganicznej,
3. Relacje ekonomiczne wynikające z rozwiązań przyjaznych dla środowiska,
Zwiększenie zasobu wiedzy pracowników zakładów chemicznych i okolicznych mieszkańców na temat funkcjonowania zakładów w środowisku,
4. Społeczna odpowiedzialność zakładów przemysłowych.

Ostatnim punktem programu panelu była prezentacja pytań delfickich przygotowanych przez Instytut Ochrony Środowiska. Uczestnicy spotkania zobowiązali się do przesłania drogą mailową uwag i sugestii dotyczących powyższych pytań.

Spotkanie zakończono konkluzją, że zarówno IChN jak i IOŚ przygotowują i omówią wszystkie pytania ankietowe w pierwszej połowie października.

Zdj.1 – Uczestnicy panel środowiskowo-społecznego.

Zdj.2 – Wystąpienie dr Barbary Cichy podczas panelu środowiskowo-społecznego.